

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előzetesek
és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJIER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknak.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1911.

XL. évfolyam 30. szám.

Kedd február 7.

Hagyjuk a multakat.

— (Politikai munkatársunktól) —
Budapest, február 6.

Lukács László hatalmas beszéde mindenre alkass arra, hogy még sokáig foglalkoztassa az elméket. Mindazonáltal józan megfontolással azt lehetne remélni, hogy az áldatlan és cél nélküli való obstrukciós időpocsékolásnak most már az ellenzék önmaga vet véget, mert ezzel a meggyőző és erős beszéddel magára a bankszabadalomra tartozó „beható” vitának anyaga teljesen ki van merítve, másfelől pedig a koalíció államférfiai is kimerítették minden tudásukat és érveiket, a mérközés elűit, a döntő csata megvitatott, most tehát a vert ellenfél rakja le a fegyvert vagy legalább vonuljon vissza. Ez volna még taktikának is a leghelyesebb, nem is szólva arról, hogy mit kíván az ország érdeke.

Hiszen a harminc éves háborúnak is vége szakadt egyszer. De ugylátszik, a mi vezéreink abból is harmincegy éves háborut tudtak volna csinálni. Amikor már sorra elsütögették minden öreg ágyujukat, ellőtték minden puskaporukat, akkor petárdákkal dolgoznak. Pedig lám, ezek is visszafelé sülnek.

Apró politikai cselszövők kivetik az intrika hálót és sunyi kárörvendéssel lesik: no, ki ugrik bele? Nekik ez multság, mert ezzel is telik az idő.

Felkutatnak elmúlt dolgokat, amik fölött már régen napirendre tért az ország, amik egyáltalán nem tartoznak a bankszabadalom most szőnyegen levő tárgyalásához, de amelyek mégis alkalmul kínálkoznak arra, hogy a „beható” vita — a mostani házszabályok keretében — mentől hosszabbra nyuljon.

Itt van például a ravaszul elhelyezett legujabb petárda: a Lukács-Justh kormányalakítási kísérletének története. Becsületes szándék volt mindkét részről. Nem sikerült. Elmult. Minek ezt újból felpiszkálni? Elvégre hatvanhét óta sok minden nem

sikerült, ami jó lett volna ha sikerül és sok minden sikerült, amire hatvanhét előtt nem is számítottunk.

Hát ezeket mind most kell felsorolni épen a bankvitánál? Hiszen ezek a dolgok már mind a történelemé. Foglalkozzék velük majd a történetíró, ne pedig ma, a napi politikus.

Egy kabinetalakítás sikertelenségének kutatni: lehet pikantéri, de semmiképen sem tartozik olyan tisztára gazdasági kérdés anyagához, aminő a bankszabadalom. Végére ilyen logikával akár odáig visszamehetünk; mi volt az oka báró Vay Miklós kancellár kísérlete sikertelenségének, amikor 1861-ben az alkotmányos élet visszaállítására törekedett?

Mert a koalíciós urak untalan csak a multat feszegetik, ahelyett, hogy a jelennek dolgoznak és a jövőbe néznének.

Hiszen egyénileg érthető, ha védik a maguk multját, mert sok van benne, ami védelemre szorul. De ha támadva védik, akkor aztán ne csodálkozzanak és szisszenjenek fel, ha éppen az ő multjuk aktáiból úgy rájuk terítik a vizes lepedőt, ahogyan most Lukács László tette, törvénykönyvvel a kezében mutatván ki, hogy maga a koalíció volt az, mely az önálló magyar bank felállítását megakadályozta.

Ha akarta volna, megcsinálhatta volna. Mert a Széll-féle 1899. XXX. t.-c. erre az utat tisztára elkészítette azzal, hogy ha 1907. december 31-ig a vám- és kereskedelmi szövetség bármi okból meg nem hosszabbíttatnék, ugyanazon a napon a bank privilégium önként megszűnik.

És mi történt 1907. december 31-én? Az, hogy előtte vaio napon, tehát épen kapuzárás előtt, a koalíció lóhalatában megcsinált egy monstruózus, egy szakaszos törvényt, melylyel a vámterületi közösséget meghosszabbították csupán csak azért, hogy másnap be ne álljon a lehetősége a nemzeti bank felállításának.

Ezt nem lehet letagadni. Ezt szentesített törvényekkel be lehet bizonyítani,

aminthogy Lukács László napnál fényesebben be is bizonyította.

Jobb lesz tehát, ha a koalíciós urak nem piszkálják meddő vitákon unos-untalan a multnak porosodó aktáit, mert még nagyon sokszor úgy járhatnak, ahogyan most megtették, hanem hagyják dolgozni a nemzetet a maga jövője érdekében.

HIREK.

Tájékoztató.

Február 13. Közigazgatási bizottsági ülés.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 6 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déltől 6 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

IDŐJÁRAS.

A nagybcskerekai meteorológiai állomás időjárásai jelentése.

Február 7.

Barométer emelkedő, délután 138 órakor: 766,3 mm. Hőmérséklet: maximum 10,3. C°, min. —16,4. C°. Csapadék: 1,4. Felhőzet: Cu St 2. Szélirány és erősség: N 4.

Jóslat a következő 24 órára: Elvélve csapadék. Hidegebb.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet: Ci — firtósfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, Nb — esőfelhő, Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — bányafelhő, Cu—St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — észak S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság, 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szél erősség: 0 — szélcsend, 8 — nagy vihar.

— Személyi hir. Dr. Dellimanics Lajos főispán, aki hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten járt, tegnap este visszaérkezett Nagybcskerekre.

— A kalotaszegi háziipar-kiállítás. A „Kalotaszegi Háziipar-szövetkezet” tudvalevőleg tegnap délután nyitotta meg Nagybcskerekben faragott butorokból, kalotaszegi varottasokból, Nyitra és Pozsony környékbeli parasztemberek munkáiból és boszniai himzésekből összeállított háziipar-kiállítását, mely a felső kereskedelmi iskola disz-

„TORONTÁL” tárcája.

Az ember származása.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Irta: Király Pál.

— Kivonat a „Föld története” III. felvonásából. —

Utánnyomás tilos.

A huszadik század évezredes titokhődét bontja szét, a világ legnagyobb rejtelmébe tekint ez emberi szem. Az emberiség fenséges, csodásmisztikus sikerei úgy tapadnak a huszadik század, hoz, mint a hínár a hajó bordájához.

Az újabb idők lángelméiből pattantak ki azok az isteni szikrák, amelyek a természet-tudományok legszebb ágait az ősténytant és a biológiát teremtették.

Ezek a ragyogó szövétnékek világítsák meg előttünk az emberi élet nagy problémáját.

A fokozatos fejlődés elve és a származástan törvényei szerint formálódott a teremtés koronája is. Csak folytonos és főleg értelmi fejlődés útján került az élőlények élére és közelítette meg azt az ideált, amit a biblia oly sokat mondó költői hasonlattal Isten képmásának nevezett.

A leszármazás tana ma már általánosan elfogadott igazsága a tudománynak. A világ összes természettudományi forradalmi nyíltsággal hirdetik az ember egyívé tartozását az állatokkal, amely nem csak véletlen hasonlatosság, hanem természetes következménye a közös eredésnek, a geneológiai kapcsolatnak, a fejlődés közös útjainak. Az ember és az állat közös fejlődésének törvényszerűségét Haeckel Ernő, az evolúció leg-

telkesebb szószólója, tömören akként foglalta össze, hogy az egyén fejlődése nem egyéb, mint a törzs fejlődés menetének gyors és rövidített ismétlése. Tehát minden egyén fejlődése folyamán átesik azokon a fejlődési fokozatokon, amelyen az összes élő lények 600 millió éven keresztül átestek.

A fejlődő felben levő őthetes emberi magzat végtagjai, uszó lapátok s az ujjak között uszó hártya feszül. Az alsó állkapocs elhelyezése pedig csalódásig azonos a hallal.

Az ember szive fejlődése kezdetén az őshalak szívének fejlettségi fokán áll, második állapotban a balakéhoz, harmadikban a béka szívéhez, negyedikben a csuszó-mászók szívéhez közelíti meg, végül a madarak és emlősök fejlődési fokára kerül. Az agyvelőnek a fejlődését is nyomon követhetjük a zománcos halaktól az emberig. S az emberi agyvelő fejlődése folyamán szintén átmegey ezeken az örökös fejlődéseken.

Az ember fejlődése folyamán azért jelentkeznek a szerveződés alsóbb bélyegei, mert örökség képpen ősei hagyták reá. És ezt a tényt az őslénytan, biológia, antropológia és a geneológia cimeres levélben is megerősítik.

Mindezekből imár tisztán láthatjuk, hogy a tudomány napjának fénye teljesen eloszlatta az állatvilág egységén ülő ködöt és sugarainak tündöklő ragyogásával világossá tette az állatvilág és az ember összetartozóságát és szoros kapcsolatát.

Mérhetetlen hosszú évmilliók repültek el az emberiség felett, míg a szellem fellobbanó szikrája a művelődés mai magaslatára emelt bennünket. Az ember lassan fejlődött emberré, vég-

telen időközön át, örökölte a jó tulajdonságokat. Mig végre a harmadkor vége felé teljesen elvált az állatoktól s hordákba csoportosult.

A diluviumban már kezdi elhagyni a kuszást és egyenesen kezd járni és ez szabadabb látókört biztosít neki.

A jégkorszakok változó időjárásai pedig megedzik, folytonosan erősödik. Rénszarvasokra vadászik és az elejtett állat bőréből védő ruhát tűzött össze magának, amely megvédi őt a jégkorszak változó időjárása ellen.

Ezután kezdődik az ősember igazi küzdelme. Nagy vándorlásaiban elszéled, idegen törzsek találkoznak és megkezdődik ezzel a verkereszteződés. Így a művelődése is hatalmas arányokban bontakozik ki. Megkezdődik a kőkorszak, amely rendkívül érdekesen világítja meg az ősember küzdelmét.

A kőkorszakban megalakulnak az őstársadalmak és így lassu haladással kialakul a család fogalma is.

Igy jut el az ember a folytonos küzdelem között a rézkorszakhoz, amelynek további küzdelme már a világtörténet lapjaira tartozik.

Fejlesztünk tovább beláthatatlan időkig. A tudomány következtetései a Föld kihülésével befejezettek tekintik az emberiség hivatását. Jégmezők, hósvatagok borítják el az egykori édenkertet s fagyos kriptája lesz a kialvó Föld. Szomorú, sivár kép volna, ha fagyos ködön keresztül át nem szűrődne egy halvány, dereagó sugár, az ember örök kísérője: a biztató remény.

„Ember küzdj és bizva bizzál!”

termében van elhelyezve. A kiállítás védnöknői dr. Dellimánics Lajosné, Steinitzer Gézané, Mihalicics Ödönne, dr. Vászity Endréné és Winter J. L. né, védnökei pedig dr. Dellimánics Lajos főispán, dr. Perisics Zoltán polgármester és Reitter Oszkár rendőrkapitány. A megnyitás tegnap délután 5 órakor volt, amelyen a kedvezőtlen időjárás dacára is sokan vettek részt. A kiállítás vezetői, Bokor Imre és Bálint Sándor a legtúzetesebben megmagyarázták az érdeklő önknek az egyes kiállított tárgyakat, amelyek egytől-egyig művészi izléssel készülték s ennek dacára is a legjutányosabb árakon kaphatók. A közönség a legnagyobb érdeklődéssel szemlélte meg a pompás faragott butorokat s művészi bímzéseket s már a tegnapi nap folyamán több megrendelést is tettek. Megemlítjük még, hogy a kiállítás folyó hó 16-ikán este zárul s addig mindennap délelőtt 9-től 1-ig és délután 3-tól 7-ig tekinthető meg. Belépődíj nincsen.

— **A cukorgyár vasúti** Mint már említettük, most a cukorgyár létesítése folyóan Nagybecskerekben a Várház és Gyártelep vasúti állomásokat sínnyal kötik össze s a Gyártelep állomástól ki a cukorgyárig iparvasutat építenek, amely utóbbit kizárólag a cukorgyár számára szükséges nyersanyagokat és kész produktumokat szállítanak. Ez ügyben ma délelőtt 10 órakor tartották meg az ugynevezett közigazgatási bejárást a volt esküdtzéki teremben. A tárgyalások vezetője dr. Tormay Géza kereskedelmi miniszteri titkár volt, részt vettek pedig az összes érdekeltek, nevezetesen: A vármegye közigazgatási bizottsága részéről: dr. Dellimánics Lajos főispán és Vámos Ignác műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke, az államvasutak részéről: Felszeghy Ferenc üzletvezető, Bodó Richard osztályfőnök, Rév Lajos és Vámos Armin felügyelők, Krumenacker István forgalmi főnök és Gara Sándor osztálymérnök, a vasúti és hajózási főfelügyelőség részéről: Medánics R. főfelügyelő és Vasdinnyei Pál kir. főmérnök, a Torontói h. é. vasutak részéről Jankó Ágoston alispán, a cukorgyár részéről gróf Csekónics Sándor, dr. Pap Géza, Kluge Karoly, Hübsch N. és dr. Pollák Győző, a város részéről: dr. Perisics Zoltán polgármester és Jacoby Gábor városi mérnök, továbbá az Oppova és Budzsák negyedközség képviselői. A mai tárgyalások folyamán a közig. bejárás a cukorgyári iparvasut felépítését megengedhetőnek találta, míg a Várház és Gyártelep állomásokat összekötő vasutat az Oppova és budzsák negyedközség a tervbe vett iránytól eltekintve másutt óhajja létesíteni, tudniuk olyképen, hogy a legelő a vasúti vonal építése esetén ne hasítottassék ketté.

— **A magyar föld zenéje.** Jeleztük már, hogy a Torontóvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület nagybecskereki szabad lyceuma február hó 12-én, vasárnap este, milyen ritka nagyszabású zeneművészettörténeti előadást rendez a városi színházban, amely alkalommal szóval, énekkel, zenével és vetített képekkel bemutatja a magyar föld zenéjét a legrégebb időkől kezdve máig. A ritka tanulságos és gazdag tartalmú ismeretterjesztő estély előadója Knyaskó Lajos a lyceum kiváló igazgatója lesz, aki dr. Molnár Gézanak a jeles zenehistorikusnak tanulmányát fogja ismertetni, míg Osztie Bela a zenei részek egybeállítója s az énekkarok betanítója vezeti az előadás zenei programját Ripka Imrével együttesen, aki az előadáson közreműködő filharmonikusok zenekarát vezényli. A lyceum vezetősége már összeállította a nagyszabású estély programját, amely a következő:

I. rész. 1. Csokonai nyitány. Ripka Imre karnagy vezetésével előadja a „Filharmoniai Egyesület”. 2. Ének Szent Istvánról. Éneklő az állami felső keresk. és polgári iskola vegyeskara. 3. Maria-ének a XVII. századból. Ripka Imre karnagy vezetésével előadja a „Filharmoniai Egyesület”. 4. A kurucvilág daltai. a) Rákóczi imája. Cselló-szólo harmoniummal; b) Kuruc nóták tarogaton, cigányzenekarral; c) Lavotta szerelme. Ripka Imre karnagy vezetésével előadja a „Filharmoniai Egyesület”; d) Csinos Palkó, férfikar, éneklő a felső keresk. isk. énekkara; e) Kuruc ének. Zenekarsérettel éneklő Messinger Karolin uró; f) Őszi harmat után. Férfikar, éneklő a felső keresk. isk. énekkara; g) Rákóczi egyveleg. Cigányzenekar. 5. Környár. Rózsavölgyitől. Czimbalom, harmonium és cigányzenekar. 6. A reményhez. Lavottától. Ripka Imre karnagy vezetésével előadja a „Filharmoniai Egyesület”.

II. rész. 7. Bánk-bán. Egyveleg. Ripka Imre karnagy vezetésével előadja a „Filharmoniai Egyesület”. 8. Bor dal. Bánk-bánból. Férfikar, előadja a felső keresk. iskola énekkara. 9. Hymnus. Vegyeskar. Éneklő a felső keresk. isk. énekkara. 10. Főti dal. Thern K.-tól. Éneklő a felső keresk. és polg. iskola énekkara. 11. Talpra magyar. Huber K.-tól. Éneklő a felső keresk. és polg. iskola énekkara. 12. Mi füstölög ott a síkon. Zenekarsérettel éneklő a felső keresk. és polg. iskola énekkara. 13. Dankó Pista nótái. Cigányzenekar. 14. Répülj fecském. Reményitől. Hegedűn előadja Kadelburger Ede ur, kíséri Ripka Imre karnagy vezetésével a „Filharmoniai Egyesület”. 15. Újabb zeneszerzőink műveiből. Lányi: „Száz ágón”. Vegyeskar. „Fráter-nóták”. Éneklő Messinger Karolin uró. Kacsóh: „Rózsaszál”. Férfikar. Zerkovitz: „Huló falevel”. Férfikar zenekarsérettel. Lehár: „Cigánysereném”. Zenekar. „Nemzeti zászló”. Vegyeskar. 16. Szózat. Éneklő a felső keresk. és polg. iskola énekkara.

Az előadás kezdete este 8 órakor, vége 10 órakor. Belépő-jegyek a rendes színházi helyáronk előre válthatók Mangold Lipót könyvkereskedésében és este 7 órakor a színházi pénztárnál.

— **Uj iparendedélyek.** Nagybecskerek város legutóbbi iparhatóságai ülésén Lengyel Sándor c. é. sz. mesterségre, Sztoikov Mios pedig vegyeskereskedésre kapott iparendedélyt.

— **A kulturhét.** A jövő hónapra tervezett kulturhét ügyét előkészítő-bizottság tegnap este dr. Vinczehid Erő m. főjegyző, kultur-egyesületi igazgató elnöklésével értekezletet tartott a kaszinó kistermében. Az ülésen nagy számmal jelentek meg az előkészítő bizottság tagjai s beszámoltak eljárásukról, amely főleg odairányult, hogy az eszmének a közönség körében propagandát csinálva, az egész kulturhétre szóló jegyek aláírásával biztosítsák az anyagi eszközöket, amelyek révén a nagy költséggel járó kulturesemény megvalósulhasson. A bizottság tagjai lelkes buzgalommal jártak el s faradozásuknak meg is lett az eredménye, mert 183 kötelező aláírást gyűjtöttek úgy, hogy most már a kulturhét anyagi szempontból biztosítva van. Miután dr. Vinczehid Erő megköszönte a bizottság tagjainak lelkes munkáját s kérte további buzgalmukat, az értekezlet véget ért. A kulturhét rendezésének további intézését, programjának összeállítását most a kultureszervelet elnöksége veszi a kezébe. A kultureszervelet igazgatósága a továbbiak megtárgyalására február hó 3-ikán szerdán délután fél 5 órakor a vármegyház alispáni kistermében ülést tart.

— **Orvosválasztások.** A pancsovai járás területén a mul. heten két helyen volt orvosválasztás. Beresztócon Molnár Zoltán tb. főbíró elnöklésével dr. Goldner Lázár ugrai körorvost választották meg, a bárányos-borcsai körorvosi állásra pedig dr. Tóth Béla tb. főbíró vezetésével dr. Wellisz Gyula homolici körorvost választották meg.

— **A föld története.** Király Pál ismert nevű magyar geológus ezen a címen tegnap délután a „Magyar Király” szállóban levő „Royal Bioskop” színházban a főgimnázium tanulóifjúsága, este pedig a nagyközönség előtt mintegy 150 vetített kép és számos mozgófénykép kíséretében igen érdekes és tanulságos előadást tartott. Az előadó a föld alakulásától kezdve egész a mai korig ismertete földünk történetét, annak természetét csodáit s a kutató emberi elme vívmányait, felfedezéseit. Vetített képekben bemutatta az egyes korszakokból reánk maradt emberi, állati és növényi emlékeket, majd ugyancsak vetített képek kíséretében behatóan foglalkozott a vulkanikus alakulásokkal. A rendkívül érdekes és tanulságos előadás mindvégig teljes mértékben lekötötte a hallgatóság figyelmét. Az előadó még e hét végéig Nagybecskerekben marad s naponként megismetli előadását, mely este fél 9 órakor kezdődik.

— **A népszámlálás Torontálban.** Legutóbb közöltük már a Nagyikindán megejtett népszámlálás ideiglenes eredményét, amely Nagyikinda lakosságának számát 27499 főben tüntette ki. Most, mint Nagyikindáról jelentik, a végleges adatok még kedvezőbb számmal szolgálnak. Ezek szerint ugyanis Nagyikinda lakossága ma 28216 lélek a katonasággal együtt. Lakott ház van 6257, lakatlan 237 s az intézeti háztartások száma 61.

Törökkanizsán a népszámlálás eredménye szerint 4918 ember lakik. Tíz év előtt

4051 volt a lakosság száma, a szaporodás tehát 862. A távollevők száma körülbelül harmadszáz.

— **Művész-estély.** Pintér Imre a budapesti v. népszínház elsőrangú tagja nagyobb szabású művész-estélyt rendez folyó hó 18-án a színházban. A válogatott gazdag műsor felöleli a legszebb budapesti és külföldi ujdonságokat és bő alkalmat nyújt a szereplőknek tehetségük több oldalú érvényesítésére. Pintér Imre nemcsak budapesti népszínházi és vigaszínházi sikerei révén szerzett magának országos nevet, de ahol gramofon van, mindenütt gyönyörködnek hangjában. A másik szereplő Parlagi Kornélia a jeles soubrette primadonna lesz, a budapesti János vitéz verseny győztese a Szegediek volt dédelgetett kedvence, aki pajkos kuplén kívül opera áriákat is énekel. A harmadik szereplő Fehér Arthur a Népopera elsőrangú tagja, aki a conferencier szerepét tölti be és a komoly muzsának hódol, míg a zongora kíséretet Bartolini Luigi zongoraművész vállalta el.

— **A temetkezési egyesület közgyűlése.** Az első nagybecskereki temetkezési egyesület a napokban tartotta meg rendes évi közgyűlést Giljuma János elnöklésével. Az előző üléstől és megnyitót után felolvasták az évi jelentést, mely szerint az egyesület tagjainak a száma 300, most következett a választás, melynek eredménye a következő: elnök lett Schilesz János, jegyzőkönyvvezető Göttl István, igazgató Laube Péter. Igazgatósági tagok: Schilesz Lajos Jovanovics B., Göttl Károly, Stein Jakab. Számvizsgálók: Filó Róbert, Huszár István, Walik István, Schilesz Lajos, Wester Jakab, Molnár Lőrinc, Szabó János, Göttl István, Rác Eda, Pierre János és Hausladen Tivadar. A jegyzőkönyv-hitelesítők megválasztása után a közgyűlés elhatározta, hogy a temetési járulékot 300 koronáról 350 koronára emeli s hogy hasonló indítványt terjeszt a választmány elé is.

— **Nyilvános köszönet.** A nagyszentmiklósi kultureszervelet rendezése ezúton mond hálás köszönetet gróf Nákö Sándor vb. tanácsosnak, ki 100 koronát adományozott az estély kulturális céljaira, nemkülönben Fischhoff Leo ottani kereskedőnek, ki a béli terméket saját költségén, teljesen díjtalanul borbó felselyemmel díszítette, ugyszintén a műsorban közreműködött írók művészek és költőknek szíves és önzetlen fáradozásáért, amelyvel az estély sikerét biztosították és végül az alábbi felsorolt adakozóknak, kik tuljizetéseikkel hozzájárultak az estély anyagi sikeréhez. Felü fizettek: Mariházy K. Miklós 50 koronát a kultureszervelet és 50 koronát a helybeli vörös kereszt-egylet javára. 10 koronát: Petrovits Emil és Popper Ernő, 8 koronát: Simonsich Béla és Prohászka Viktor, 6 koronát: Vinczehid Erő és Faszal György, 5 koronát: dr. Kassovitz Henrik, Grézo János, Roosz János, dr. Stojits Vladimir, 4 koronát: Fischhoff Ferenc, Szuk Antal, Lukácsi Imre, Kapitány Géza, Gulacsy Sándor, 3 koronát: Horváth Alajos, Köszler József, Fried Lajos, Balaton Gusztáv, Vadász József, Weiner Károly, Fabián Emil, 2 koronát: Szabó Pal, Götz Jakab, Barna Ferenc, Nyáry Sándor, dr. Blattner Armin, Milan Floris, Veszei Endre, Hügl Mihály, Horváth József, Köszler Béla, Kühn Lajos, Häusler Adolf, Iriz N., Kádár Pista, 1 koronát: Bayer Ferenc, Blattner B., Véber Viktor, Nagyvinzky István, Antonovics I., Tasnady N., Engel Örsvezető.

Az izr. nőegylet tea-estély jövedelmének gy. rapítására még a következő adományokat kaptuk: özv. Eckstein Vilmosné 20 kor., Hubert Manó és neje 10 kor., Hiller László 10 kor., Kertész Márkné 5 kor., mely nemes adományokért hálás köszönetet mondunk — Winter Katalin elnöknek.

Sütéshez

és

tészták készítéséhez

feltétlenül bevált

Dr. Oetker-féle

sütőpor

receptjei mindenütt kaphatók.

A háztartásban a drága vanília helyét
Dr. Oetker-féle vanília-cukor
foglalja el.

A koldus királyfi.

— Milán király fia Nagybecskerekben. —
— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, február 7.

Szomoruan érdekes vendége van tegnap óta Nagybecskereknek. Egy mankón járó idegen fiatal-ember tűnt föl ugyanis tegnap délután náruak. Szürke sapkát, féllábán vastag sportharisnyát és sárga cipőt visel, másik lábát szegényes faláb helyettesíti, amelyen nehezen, kínosan bicog.

A különös idegen csakhamar közbeszéd tárgya s hamarosan kiderül, hogy senki más-mint a volt szerb király, Obrenovics Milán törvénytelen fia: Krisztics Milán, aki néhány évvel ezeiótt a budapesti orfeumokban sántánokat énekelt. Akkor is láttuk, de akkor még nemesen délceg volt a tartása, arca ápolt és üde. Most sánta és heivadt az arca, csak a két karakterisztikus Obrenovics szem csillog elő.

Tudósítónknak alkalma volt az érdekes emberrel beszélni s a beszélgetés során a következőket tudta meg róla, illetőleg élete történetéről:

A kóborló királyfi.

Krisztics Milán elmond a, hogy hónapok óta kóborol Magyarországon. Járt Nagyváradon, Aradon, Debreczenben s legutóbb Szegeden, ahol három napig volt. Innen jött tegnapelőtt este Nagybecskerekre, ahol a Rózsa-szállodában szállt meg a 18 as számú szobában.

A kóborló királyfi itt is mint Szegeden könyöradományokat gyűjtött magának, hogy uti-költséget szerezzen Konstantinápolyba anyjához, aki ott lakik. Pancsován, Zimonyon és Szófián át készült Konstantinápolyba, hogy anyja oldalán egy kicsit megpihenhesen. Nagybecskerekben néhány uri ember adományából sikerült is költséget szereznie további útjára.

Krisztics Milán, aki francián, szerbül, németül és kissé törve magyarul beszél, élete történetéről ezeket mondta:

Családi viszonyai.

— Anyám Artemizia görög táncosnő volt. Sűrűn bejáratos az Obrenovics udvarhoz. Akkor még Milán király ült Szerbia trónján. Azt mondják, hogy Milán király törvénytelen gyermeke vagyok, akivel anyám életében igen bizalmas viszonyban volt. Anyám ünnepeit csillaga volt az európai színpadoknak. Parisban, Londonban, de Budapesten is megfordult. Hamar elvesztetem anyámat, Milán is meghalt, a Karagyorgyevicsek trónralépésével nehéz lett a helyzetem a Balkánon. Budapestre jöttem, ahol rokonaim is voltak.

Az Obrenovicsok több magyar mágnás családdal, így a Zichy-grófokkal távolabbi rokonságban állottak. Zichy Jenő gróf a legnagyobb melegséggel pártfogolt engemet. Ezután Isten tudja hogyan, a szívem a színpad, a szereplés felé vonzott. Az anyámtól örököltem ezt a tulajdonságomat. Amint tudni tetszik, a budapesti orfeumokban léptem fel, mint sántánénekes és sportember.

Amputálták a lábát.

Közben életemben fordulat állott be. Zichy gróf patrónusom meghalt. Majd egy másik csapás nehezedett reám. Szívenedélyes sportember voltam. Mintegy másfél éve, egy motorkerékpározás alkalmával kiestem a gépből. A lábam eltört és oly komplikációk állottak be, hogy bal lábamat amputálni kellett. Több hónapig kórházban feküdtem. Felépülésem után természetesen többé nem léphettem fel a színpadon. Most kóborlok az országban. Bejártam Nagyváradot, Aradot és Debreczent. Két napja Nagybecskerekben vagyok. És itt elhallgatott Krisztics Milán. Arcán a reminiscenciák keserűsége.

A szomorú jelen, reménytelen jövő.

Azután lassan megint így folytatta:
— Ma már semmi reményem nincsen, csak multam van, szép dicsőséges multam. A lelkem tele királyi göggel, az apámtól örököltem, az érzéseim bohémek, azt az anyám adta nekem. Szeretem az életet, a nótát, a bohémeket (és itt bókolni-lakarta az újságíróknak) Rajongok a sportért és így láthatja uram, hogy nem igen áhítozom politikai érvényesülés után. Ugyis hiába volna minden.

— És itt beborult az arca:

— Csak az a baj, hogy amputálták, most már kissé sötétebb az élet... sötétebb.

— Jövöm teljesen reménytelen s nem tudom mi lesz velem holnap. Most az a szándékom, hogy édesanyámhoz menjek konstantinápolyba s egy ideig meghúzódnom nála. Talán tudok annyi pénzt összeszerezni, hogy mülábat vehessek magamnak, mert így nagyon kínos az élet. Járni is alig tudok. Innen Pancsovára megyek, majd Zimonyba, onnan Szerbián át Szófiába s azután Konstantinápolyba.

— De Szerbiába nem engedik Önt be? Hogy utazik át rajta?

— A keleti expresszvonaton megyek ez nemzetközi vonat. Itt nem bánthatnak.

Nem faggatta tovább tudósítónk s elbucszott a koldus királyfitól.

Krisztics Milán még mai nyomorékságában is igen szenvedélyes, indulatos ember, mert az éjjel a Rózsa-szállodában összeveszett a szobapincérel s miadajárt ott is hagyta a szállodát s a Korona-szállodába bajtattott kocsi s ott töltötte az éjszakát, majd reggel tovább utazott Pancsovára.

Esküdtszék.

§ Halálos végű verekedés. Az esküdtszék ma Herbai András 20 éves beodrai napszám-bűnügyével foglalkozott, akit a kir. ügyész halált okozott súlyos testi sértés büntetével vádol, mert egy korcsmai mulatozás után Német János és Fábrián György nevű napszám-szamos társait vasvillával fejbeverték. Német Jánost az itteni kórházba szállították, ahol agyrongcsolás következtében meghalt, míg Fábrián 20 napon belül meggyógyult. A mai tárgyaláson Junker János törvszéki bír. elnökölt, szavazó-bírák voltak: Junga Aladar és Szilagyi Lajos, ügyész: Czenger Nándor, védő: dr. Várady Imre, jegyző: dr. Bándi Ferenc, orvosszakértő pedig: dr. Fialowszky Béla és dr. Magyar Károly. A vádlott kihallgatása alkalmával beismerte tettét s mentsegré azt hozta fel, hogy nem volt szándékában Németet megölni, Fábrián pedig csak véletlenül ütötte fejbe. A vádlott után a tanukat hallgatták ki. Ítélet csak késő délutánra várható.

§ Rablás. A nagybecskereki kir. törvszék tegnap délután hirdette ki ítéletét Sztojanov Dragomir negygyáji legény bűnügyében, akit a kir. ügyész rablás büntetével vádol.

A tanuk kihallgatása után elhangzott a vád és védés, majd az esküdtek főnöke, Sáf-rány Lajos kibírdette a verdiktet, melynek alapján a kir. törvszék Sztojanovot 2 évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen egy a kir. ügyész, valamint a védő és vádlott is sem-miséget jelentettek be.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

— A bankvita. — Rónay Jenő beszéde —

Budapest, febr. 7. (A „Torontál” eredeti táv.) A képviselőházban még mindig folyik a bankvita. Ma az ellenzéki szónokok hosszú egyhangú sorát egy munkapárti beszéd szakította meg, amely a torontáliakat is érdekli, mert a szónok Rónay Jenő volt, Torontálvármegye egykori kitűnő főispánja s most a nagykomlósi kerület képviselője. Rónay Jenő tartalmas kiváló beszédben foglalkozott a bankkérdéssel s beszéde élénk figyelmet és hatást keltett.

A gyűlésen Návay Lajos alelnök elnökölt, aki elnöki előterjesztései során meleg hangon eiparentálta az elhunyt Luby Géza képviselőt, akinek halála felett az elnök indítványára a Ház jegyző-könyvi részvétét fejezte ki.

Ezután áttértek

a bankvita

folytatására, amelynek során ma először Szebeney Antal Kossuth-párti, majd Ráth Endre Justh-párti beszéltek s mindkettő a javaslat ellen foglaltak állást.

Ezután

Rónay Jenő

szólt fel, beható, tartalmas s érdekes gazdag beszéddel fejtegette a bankkérdést s az ezzel összefüggő más dolgokat, amelyekre a vita során hivatkozás történt. Foglalkozott nevezetesen az előtte szóló Ráth Endre beszédének a mezőgazdasági hitelre vonatkozó részével s kimutatta, hogy Ráth Endre állításai merészek és a valóságot nem igen fedik. Reflektált azután azokra az állításokra is, hogy a közös bank, illetőleg a bankkamatláb volna az oka a tömeges kivándorlásnak is. Szólt kimutatta, hogy a bankkamatláb nagysága nem áll összefüggésben a kivándorlással. A torontáli kivándorlási mozgalom adataiból bizonyítja, hogy a kivándorlók tul-

nyomó részben egyrészt kalandvágyért hagyják el hazájukat, másrészt vagyon-szerzésért, illetőleg vagyonuk gyarapításá-ért. A közös bank a legteljesebb mértékben szolgálja hiteligenyünket, úgy, hogy ilyen előnyösen erre az önálló bank nehéz gazdasági viszonyaink folytán nem volna képes. El lehet képzelni ugyan egy nyomorúságos viszonyok között élő nemzetet is önálló bankkal, de mi értelme van az önálló banknak, ha az a gazdasági megerősítést nem vonja maga után. A jelenlegi gazdasági viszonyok között a közös bank előnyösebb az ország érdekeire, ezért tehat elfogadja a kormány javaslatát. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.)

Ezután Bakonyi Samu Justh-párti szólt fel a javaslat ellen s határozati javaslatot is nyújt be.

Az ülés tovább folyik.

A delegációk.

Budapest, február 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar delegáció kül-ügyi albizottsága tegnap este tartott ülésén folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását, amelyet be is fejezett s élénk vita után a külügyi előterjesztéseket elfogadta.

Ma délután 5 órakor a magyar delegáció hadügyi albizottsága tart ülést, a melyen a hadügyi költségvetést tárgyalja.

A német császár és az olasz király találkozója.

Budapest, február 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, Vilmos német császár március hó első felében meglátogatja Viktor Emanuel olasz királyt.

Az angol helyzet.

Budapest, febr. 7. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Asquit miniszterelnök tegnap nagyobb beszédet mondott az alsóházban, ahol kifejtette, hogy a nép a legutóbbi választásokon hozzájárult az alkotmányreform tervéhez s olyan többséggel sorakozott a mellé, hogy a legnagyobb s a legmélyre-hatóbb alkotmányreformot is keresztül lehet vinni.

A pestis.

Budapest, február 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentések szerint a pestis változatlanul nagy mértékben pusztít. Peking és Klarbin között valamennyi községben szedi áldozatait a járvány, olyan mértékben, hogy egyik-másik község már egészen kihalt.

Határidő-üzet.

Buza (februárra)	22-88—
Buza (áprilisra)	21-86—
Rozs (áprilisra)	16-48—
Zab (áprilisra)	17-18—
Tengeri (májusra)	11-68—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

E rovat alatt közzétettek nem vállal felelősséget a szerk

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

103-42.5

Vérvörös fajnaranos catániai legjobb minőségű, ötkilós postakosárral 2-80, eredeti 180-150, avagy 100 darabos ládával 6 korona, eredeti 3-0-300, avagy 200 darabos ládával 11 koronáért. — **Sárga fajnaranos** édes, ötkilós postakosárral 2-50, eredeti ládával 180-150, avagy 100 darabos 4-75 korona, eredeti 360-300, avagy 200 drbbal 8-50 korona. — **Mandarin** mézédés, ötkilós postakosárral 3-50, eredeti ládával 100 darabos 5-50 korona. — **Citrom** elsőrendű, ötkilós postakosárral 2-20, eredeti ládával 180 darabos 4-50, eredeti 360, avagy 300 drbbal 8-50 korona. — **Karfiol** csodaszép fehér, ötkilós postakosárral 3-40, eredeti kosárral 18 drbbal 3-80 korona. — **Maróni** római konzervált ötkilós postakosárral 2-50, 25 kilós zsákkal 9 koronáért szállítja utánvétellel, bérmentlenül az **Agrumen** déligyümölcs nagykereskedés Buda esten, Szarka-utca 7. — Tetsék e önyárjegyzéket kérem déligyümölcsökről. (210-311)

Jegyzői irnoknak,

esetleg kiegészítőnek ajánljuk régi rendszer szerint vizsgázott, nőtlen, józan, gyors munkás. Nyelvismerete: magyar, német, kevésbé román. Ajánlatok „Jegyzői irnok” cím alatt e lap kiadóhivatalához címzendők.

204-41

165 sz. 1911.

Mokrin község előljárástól

Árverési hird-tmény.

Mokrin község tulajdonát képező 600 hold legelő (jublegeltetésre alkalmas) 50 holdas részletekben 1911. évi február hó 20-án d. e. 9 órakor Mokrin község-házánál nyilvános árverés útján az ez évi legeltetési időnyre haszonbérbe fog adni holdankénti 25 kor. kikiáltási ár és 10% bánatpénz lefizetése mellett.

Az árverés árverelőre azonnal, ellenben a községre nézve csakis a képviselő-testület jóváhagyása után válik kötelezővé.

A bérlet a tარიóni legeltetésre nemjogosít. Mokrin, 1911. évi január hó 31-én.

184-33

Az előljárástól.

Egy utcai és négy udvari

lakás

kiadó.

Bővebbet

211-21

BENCZE ANTAL és FIA
cégnél.

A Sorger-féle Königsdorf Albrechtsdorf és Giselenhaini védgátat építő és földművelő részvénytársaság.

Az 1910. évi zámérleg.

Vagyon.	Tehor.
1. A Kettacska Gréda 1007 hold 1317 □-öl földnek 19 évre szóló vizmentes haszonélvezetének értéke	1. Részvénytőke
307000 K. — f.	329800 K. — f.
2. Pénzkészlet 1910. évi december 31-én	2. Töltésfentartási tartalék
463 „ 67 „	12678 „ — „
3. Pénzkészlet részletekben	342278 K. — f.
34814 „ 33 „	
342278 K. — f.	

NYERESÉG- ÉS VESZTESÉG-SZÁMLA.

Tartozik.	Követel.
1. Költségszámla	1. Haszonbér számla
80 K. 38 f.	4500 K. — f.
2. Tiszteletdíjszámla	2. Kamatok
600 „ — „	1377 „ 05 f.
3. Töltésfentartási tartalék	3. Különféle számla
5364 „ 67 „	168 „ — „
6045 K. 05 f.	6045 K. 05 f.

Kelt Nagybecskereken, 1911. évi február hó 2-án.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Franz J. L. s. k. Haldegger Ödön s. k. Menoxer Lipót s. k. Konkoly Samu s. k. Dr. Pollák Győző s. k.

Megvizsgáltatt és a könyvekkel megegyezőnek találtatt.

Kelt Nagybecskereken, 1911. évi február hó 2-án.

203-1.1

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Naszke Károly s. k. Eokstein János s. k. Grünbaum Frigyes s. k.

Tekintetes Közgyűlés! Törvényes köteletségünknek megfelelőleg ellenőriztük az ügykezelést és azt rendben, a mérleget helyesnek és a könyvekkel egybehangzóknak találtuk, minélfogva kérjük az 1910 évre az igazgatóságnak és nekünk a felmentvényt megadni.

Kelt Nagybecskereken, 1911. évi február hó 2-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Naszke Károly s. k. Eokstein János s. k. Grünbaum Frigyes s. k.

NYOMDÁSZ- TANONC

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

(199-x.2)

336. szám 1911.

206-1.1

Árverési hird-tmény.

Alólírott község előljárástól ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező 5 darab kiselőjeztett fehér mangolica faju kanját folyó évi február hó 11-én délelőtt 9 órakor Románécska község-házánál a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fogja adni.

Románécska, 1911. évi február hó 2.

Molnár János,
jegyző.Kadarján Lázár,
bíró.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Torontáli
cipőkben nagy
választék.

Galosni, báli cipő, báli legyező, báli ruhadiszek

Benó Testvérek ez előtt **Kokits A. F.**

divat, rövid és átékkereskedés

Telefon 201.

Nagybecskerek.

Telefon 201.

6-8730